

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišče, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

Liet izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri popoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravištvo:

Schillerjeva cesta št. 3.

Naročnina znaša za **avstro-ogerske dežele:**

celoletno K 25.—

polletno K 12.50

četrletno K 6.50

mesečno K 2.10

Za Nemčijo:

celoletno K 28.—

za vse druge de-

žele i. Ameriko K 30.—

Naročnina se pošilja vnaprej.

Za oglase (inzerate) se

plačuje od čveterostopne

petit vrste po 12 h, za

večkrat natis primeren

popust.

Posamezna štev. stane 10 h.

Št. 257.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, 11. novembra 1910.

Cekovni račun 68.817.

Leto II.

Sodba o dr. Šusteršičevem govoru v jugoslovanskih političnih krogih.

Na Dunaju, 9. nov.

Vaš dopisnik je imel priliko govoriti z znanim jugoslovanskim politikom. Pogovor se je sukal med drugim tudi okoli najnovejše jugoslovanske politične »senzacije«, to je predvčerajšnjega dr. Šusteršičevega govora v plenarni seji avstrijske delegacije. »Po napadih na dr. Ploja in po dosedanjih Šusteršičevih politikih v parlamentu — najsi je že bila ista odkritosrčna ali ne — je izjavil imenovani politik, »znači dr. Šusteršičev govor žalostno blamažo za njega osebno, za njegovo stranko in za njegovo časopisje. Cel svet bi pričakoval — posito, da bi bili slov. klerikalci poštenji politiki — da bo dr. Šusteršič po pisanju »Slovenca« proti dr. Ploju kot kontra govornik ožigosal grofa Aehrenthala, da bo veselje. No seveda, poznavalci Šusteršičevi so dobro vedeli, kaj pride, in so bili samo radovedni, kako se bo skušal dr. Šusteršič v znani svoji strahopetnosti navzgor in navzdol rešiti iz zadrege. Čital sem natančno dr. Plojev govor in reči moram, da je moško in odločno zastopal svoje ideje tudi v delegacijah navzgor in navzdol — sledeč nujni potrebi, da je treba dunajske odločujoče kroge konečno podučiti in prepričati, da so denunciacije vladnih organov na Slovenskem — in žalibože jim pomaga naša duhovščina — kakor bi bili neklerikalni Slovenci protidinastični in antimilitaristični, absolutno neresnične. Dr. Ploj je tudi odločno povdarjal, da je edina rešitev jugoslov. vprašanja trijalizem. V ostalem pa je smer njegove politike ta, da nam ni treba siliti z glavo skozi zid — kajti od tega imamo krvave glave, dobička pa nobenega. Ako so gotovi politični otročaji in razni polit. neodgovorni mladeniči ali idealisti drugega mnenja, je to njihova stvar, ki ne pride pri resnih ljudeh, čutečih kaj politične odgovornosti, dalje v poštev. Konstatirali ste menda že enkrat v »Nar. Dn.«, da so klerikalci sila nevoljni na dr. Ploja za to, ker jim je vzel veter iz njihovih političnih jader. Zato je bil dr. Šusteršič pri svojem govoru v nemali zadregi — in ta zadrega ga je vodila tako daleč, da je govoril bolj odkrito kakor je bilo treba: **odobril ni le popolnoma Aehrenthalove aneksijske politike, temveč tudi vse njene konsekvence in delovanje Aehrenthalovo od aneksije naprej.** G. Šusteršič je torej licitiral. . . Njegova izjava, da glasuje proti budgetu za zunanje ministerstvo, je le prav nerodna politična nedoslednost, ki bi naj nasipala peska v oči političnim kratkovidnežem.

Dr. Šusteršič pa se je tudi blamiral kot agrarec. In sicer tako neumno blamiral, da človek res ne ve, ali ima ta človek le trohico respektov pred slov. politično javnostjo. Zavzel se je — sicer niti ta ideja ni zrasla na njegovem zelniku — za carinsko zvezo z balkanskimi državami. Na eni

strani kričijo po ljudskih shodih — proti svojemu boljšemu prepričanju kot meščani — da ne sme južnih avstrijskih mej prestopiti niti eden srbski ali rumunski voliček, na drugi pa v delegacijah propagira uvoz poljedelskih pridelkov in živine iz balkanskih držav — kdo bi ne občudoval tega vzornega politika radi njegove mnogostranosti? Marsikdo bi tudi dejal, da je to brezprimerna hlinavščina. Sodim, da niti on, niti njegova stranka, niti »Slovenec« niso vstregli slovenski politični javnosti. Kamen do kamena — počasi a stalno se ruši Šusteršičeva slava; mož koplje sebi in svoji stranki z občudovanja vredno vstrajnostjo političen grob.

Boj proti Vatikanu drugod in pri nas.

Ko so portugalski republikanci ostali zmagovalci proti monarhiji, je bilo njih prvo delo, da obračunajo z apostoli klerikalizma. Udarili so po kongregacijah, kojih člani so začeli bežati v inozemstvo in zaprli so jezuitske in druge samostane. Republikanske voditelje je podpiral v tem podjetju sam narod, tako da je morala oblast z oboroženo roko ščititi člane kongregacije pred napadi od strani množice. No, republikanci vendar niso hoteli na mah pretrgati diplomatskih zvez z Vatikanom; povod za tako postopanje jim je dal Vatikan sam, ki je hotel izjaviti, da bo njegovo vedenje proti republiki odvisno od vedenja iste proti Vatikanu. Kar se ni okrenilo takoj, se bo okrenilo polagoma. Portugalska namerava opustiti mesto odposlanca pri Vatikanu ter obdržati samo mesto navadnega zastopnika, a Vatikan zopet se pripravlja, da umakne nuncijaturo v Lizboni in ostavi samo papeškega legata. To so na videz sicer malenkostne stvari, ker odnosi itak ne bodo popolnoma prekinjeni, ali te stvari značijo temeljito spremembo odnosajev, značijo medsebojno neuvaževanje in prizadevanje za medsebojno degradacijo.

To so zunanji znaki spremembe, ki se je vršila na Portugalskem samem, ki je začela obračunati z klerikalizmom in njegovimi zastopniki. Seveda se vpije s klerikalne strani, da so to »atentati na svobodo«, da so to »nasilja«, da je to »pseudo-liberalizem«, delo »prostimislecev«, »anarhistov« itd. itd. Klerikalci se seveda nočejo spominjati, kako so oni razumevali svobodo za monarhije, kako so oni podpirali društveno anarhijo, kako so bili glavni stebri režima, ki je zapravljal narodno imetje, a da se obdrži, se posluževali nasilja in anarhije od zgoraj. Oni pozabljajo na svojega zaščitnika diktatorja Franca, ki je sedaj poklican na odgovornost za svoja zlodejstva proti narodni svobodi ter ne najdejo za vse to niti ene besedice obsodbe, ne najdejo in ne morejo najti, ker bi s tem obsodili i sami sebe. Na Portugalskem, v tej čisto katoliški zemlji, je zadel klerikalce ona usoda, katera jih je zadel povsod, kjer se jim je posrečilo dobiti oblast posredno ali neposred-

no v svoje roke in v politične svrhe izrabljati vero. Iz tega pozemlja so ali morali zbežati ali je njihov položaj tako omejen, da v bodoče ne bodo mogli vsaj ne na račun narodne svobode in obstanka domovine rešiti s Kristusovo zapuščino. Da poleg vsega tega trpi tudi vera, je krivda onih, ki so vero izrabljali in ki sedaj, ko so prejeli zasluženo kazen za svoje zločinstvo, vpijejo na »brezbožnike«, »frama-zone« itd.

Končujemo s Portugalskim s tem, da konstatiramo dejstvo, da je vatikanska jezuitsko-klerikalna politika doživela poraz, kakoršnega se ni nadejala ter da se z Vatikanom spušča v boj eden najbolj katoliških narodov; spušča se v boj, ker je v klerikalni premoči spoznal pogin za svojo svobodo in za obstanek svoje domovine.

Na Portugalsko meji Špansko. Tamkaj še ni proglašena republika, ali tudi ta čisto katoliška zemlja vodi boj proti Vatikanu, boj, kakoršnega smo mislili da more voditi samo Francoska s tradicijami največjih društvenih in političnih prevratov in z nedosegljivo svojo kulturo. Danes se vodi ta »kulturkampf« v Španiji s privoljenjem samega kralja, a po liberalnem ministru Calanejasu. Razlika od Portugalskega obstoji v tem, da ga je tamkaj začela republikanska vlada, a v Španiji monarhična, ali vzroki in tendence so iste. Kongregacije so v Španiji imele še večjo oblast kakor na Portugalskem, država je bila pod njihovim terorizmom, radi jezuitske infamne špekulacije vršil se je boj v Afriki in vsled jezuitske bestijalnosti, ki bi najrajše zopet palila srednjeveške gromade, je poginil od puške plemeniti človek, ljubitelj narodne prosvete in narodne svobode, Francisco Ferrer. Jezuitsko-klerikalno gospodarstvo, podpirano od Vatikana, malo da ni pritiralo države in njenega vladarja do roba propada in dinastija je, da reši sebe, privolila, da se napove boj Vatikanu, kojega zunanji izraz je, da je Španska odpoklicala svojega poslanika ter bo kakor Portugalska obdržala pri Vatikanu samo svojega zastopnika.

Taki so torej danes odnosi med Vatikanom in dvema najbolj katoliškima državama. Omenimo še k temu latinsko Francijo in Italijo ter spomnimo na veliko borbo samo zadnjih 10 let na Francoskem proti klerikalizmu, ki je dovedla do popolnega preloma z Vatikanom, spomnimo nadalje na razmerje papeštva proti zedinjeni Italiji, potem nam bo jasno, kako je celi romanski svet navestil borbo klerikalizmu, tisti svet, ki je imel najboljšo priložnost spoznati, kaj znači ta klerikalizem.

Ne maramo vpraševati, kako lekcijo bi moral iz vsega tega zajemati Vatikan, ali gotovo bi bila ta, da v svojem interesu brzda svoje reakcionarstvo, da preneša s svojimi enciklikami kakor je ona »Maxima cura...« kjer podvrguje duhovništvo in narod suženjstvu in ne sanjari iz sentimentalnosti o blaženih srednjeveških časih. Črni internacionalizem, ki sanja o Canosah, ki svoji oblasti podvrguje narode in dinastije, je dandanes anakronizem. Dokaz

LISTEK.

Tast Kondelik in zet Vejvara.

Češki spisal Ignát Herrmann. — Poslovenil Stanko Svetina.

In obrnil se je k Vejvari in mu je zašepetal, da se ga je lahko slišalo za deveto steno:

»Ta mi sedaj kuha, naša mati! Danes te gumi-jeve vampe, včeraj pljuča, predvčerajšnjim cmoke. Vedno sem slabe volje in kar sedaj slikam, vse mešam v vijolčasto barvo. Ona mi uniči obrt — vijolčastega nihče ne mara! Toda jaz ne morem priti iz tega.«

»Kondelik!« je zaklicala gospa. »Ti boš na sodnji dan dajal račun od vsake nepotrebne besede!« Vilice in noži so škrtali, mala družba je večerjala.

»In sedaj bom pogledal, kateri pivovar podpirata,« je rekel mojster po jedi.

Vstal je in je prijel eno izmed steklenic, ki jih je prinesel Vejvara s seboj, da bi jo odprl. Odmašil jo je in je nalival v kozarec. Naglo je osupnil. V kozarcu je bila čista, brezbarvna tekočina. Mojster ga je dvignil k nosu in je poduhal.

»Kdo vam pa je to ordiniral, Vejvara?«

Vejvara se je obrnil, pogledal steklenico, udaril

se po čelu in poskočil.

»Za boga svetega — da sem moral vtakniti v žep ta nesrečni corpus delicti!«

»Kakšen korpus? Kakšne delikte? Tole je karbolova voda!« je zaklical mojster Kondelik.

»Doma sem se zmotil!« je zaklical Vejvara.

»Danes smo imeli v mestni ječi komisijo — nekdo nam je za bolnike pol leta dajal namesto mineralne vode karbolovo — gospod svetnik mi je rekel, da naj vzamem to s seboj in naj prinesem jutri v pisarno — in vrag ve, kako se je zgodilo —«

»No, dobro Vejvara,« je rekel mojster in je odmaknil kozarec, »torej le pijte, ker ste si prinesli, toda jaz se bom držal našega. Pri nas še nimamo splahujočega sistema.«

»Ničesar nisem hotela reči,« je pripomnila premišljeno mati Kondelikova, »toda vedno se mi je zdelo, da od vaju prihaja nekak čuden duh. No, vidite, vendar počje Katinka po pivu. Katinka!«

Vejvara je še majal z glavo in je izlival vodo iz kozarca v steklenico.

»Od tega se ne sme zgubiti niti kapljica,« je rekel, »to je uradni dokaz za zdravstveni referat.«

Toda ta mala nezgoda ga ni nikakor spravila iz ravnotežja kakor nekaj ene različne nesreče, ko je bil še samec.

IV. Prva dekla.

V Pragi premenja na sto in na tisoče strank svoje dekle in ravno toliko dekel svoje gospodarje, toda v celoti se vrši ta selitev brez posebnega šun-

dra. Stara dekla gre proč, nova pride na njeno mesto. Kaj hočemo.

Pri mladih zakonskih Vejvarovih ni bila stvar tako navadna. Tam se ni menjavalo, tam je morala priti dekla v prvič. Njen prihod je delal mnogo več skrbi materi Kondelikovi nego gospodinji Pepici sami. Čim bližji je bil dan njenega prihoda, tem bolj je bila mamica razburjena. Ko je Pepica Vejvarova to videla, si ni mogla kaj, da ne bi napravila kake opazke ali se vsaj nasmehljala. In to je gospo Kondlikovo tudi razburjalo.

»Vem, hčerka,« je rekla ob takih prilikah mati sicer popolnoma dobrodušno, toda vendar z gotovo ostjo, »tebi se zdi vse to smešno, ker se nisi izkušena in ne veš, kaj vse to skupaj pomeni. Tebi je vedno veselo. Prej nego tebe smo imeli deklo in ti si rastla poleg nje, tako da se ti je zdelo, da spada k rodbini. In ko je ena odšla in prišla druga, je bilo tebi vseeno. Bože, vem, da se komaj spomniš, kdaj je prišla k nam Katinka. Toda pri tebi je popolnoma drug slučaj. Doma ti je bila dekla kot tovarišica, toda sedaj moraš gospodariti. Pri prvi dekli se boš učila, da tako povem, za gospo! In ko bi se izučila takoj pri prvi. Imeti boš morala mnogo potrpežljivosti, hčerka. Biti moraš prizanesljiva, toda tudi hladna, popolnoma na kratko: nikdar ne pozabi, da bi bila z deklo zelo zaupljiva. To je nevarno posebno za mlade gospe — takoj bi te imela okoli prsta. Ti zahtevaj svoje, in daš ji, kar je njenega. In konec!«

(Dalje sledi.)

temu Španka, Portugalska, Francoska in Italija. Od takega stremjenja pa do smešnosti je samo en korak; a oni, ki se za tem trudijo, pokopavajo pod svoje razvaline tudi ono podedovano Kristovo vero, katere se vsiljujejo kot branitelji in zastopniki, a katero samo uspešno izrabljajo dostikrat v najnižje svrhe.

Ali Vatikan noče iz svojih porazov črpati nikakšnega nauka. Ako ne uspeva v enem kraju, prenaša svojo akcijo v drugega in išče tamkaj odškodnine. Kongregacije, iztirane iz prosvitljenih dežel, se naseljujejo v drugih in tamkaj izvajajo isto, kar v prejšnjih naselbinah.

Ako je vatikanska politika propadla v Španiji in na Portugalskem, ni propadla v habsburški monarhiji. Ako je na Pireneju vsaj deloma zaprečeno izrabljati vero v politične svrhe, ni to zaprečeno v Avstro-Ogrskem. In zdi se, da hoče Vatikan tudi na Balkanu nastopiti z jezuiti, da nadomesti med Slovani, kar je izgubil med Latinci. Ni brezpomembno, da je naša monarhija otvorila tirolska vrata portugalskim jezuitom, otvorila bo polagoma tudi vrata Slovenske, Dalmacije, Bosne-Hercegovine. Izgleda, da se pri nas še le pričnajo tisti časi, katere so drugi napredni narodi že preživeli in se jih osvobodili, četudi s težkimi žrtvami in družabnimi prevrati. Napredovanje klerikalizma na jugu naše monarhije, njegovo podpiranje od strani odličnih mest: vse to se zdi človeku kot nekaka odškodnina Vatikanu za izgube pri drugih narodih. Kakor izgleda, bodo prišli časi, ko bode se za »lojalnega državljana« smatral samo oni, ki bo pograbil zastavo klerikalizma, ko bodo se ciniki oblačili v spokorniške kute, krasi se s svetostjo in polnili izpovednice, da se dopadejo gospodarjem, in ko bodo se atentati na narodno svobodo predočevali kot spokorniška dela za lepšo bodočnost na — drugem svetu. Zakaj se hoče pozabiti na ono — sicer banalno — a dosedaj neovrgljivo dejstvo, da je zgodovina še zmiraj učiteljica življenja?!

Politična kronika.

IZ VČERAJSNJE PLENARNE SEJE AVSTRIJSKIH DELEGACIJ.

Včeraj je prvi govoril češki socij. delegat Njemec, kateri se je bavil z vprašanjem, kak upliv ima avstr. zunanja politika na avstrijsko delavsko vprašanje. Bavil se je obširno s tem, kako se v Nemčiji kruto postopa z avstrijskimi delavci. Posebno pozornost je vzbudil včeraj velik Kramárev govor. Polemiziral je najprej proti delegatu Grabmayrju zaradi oblike, v kateri se je izvršila aneksija: dokazal je, da bi se mogla izvršiti pravilno na podlagi konference velesil ne pa samolastno. Odločno je zahteval od grofa Aehrenthala, naj pove, kdo je kriv, da je nastal veleizdajniški proces. Na to je ponavljal že iz odseka znane argumente proti slavospevom na zvezo z Nemčijo, kazal na učinke aneksijske krize glede zveze z Rusijo in je ponovno zagovarjal idejo neoslavizma. Znani »boritelj« proti trijalizmu delegat Dobernig je izjavil, interes aneksije je danes nemški interes, zato so Nemci v splošnem za Aehrenthalovo zunanjo politiko, akoravno je ta povečala slovanski vpliv v Avstriji in se strinja z aneksijo Bosne in Hercegovine. Govornik je odločno zavračal napade na nemškega cesarja ter sumničil slovanske neoslaviste, češ, da je njih delovanje naperjeno proti Avstriji. Prišel je v ostro konotroverzo z delegatom dr. Kramárem, ki je označil Dobernigove denunciacije neoslavistov z ogorčenimi klici. Dobernig je nato povdarjal nevarnost razvijajočih se Jugoslovanov za Nemce in Italijane v Avstriji. Izjavljal je, da se Nemci ne dajo odriniti od morja ter je z ozirom na neki dopis iz Ljubljane v ruskih listih, v katerem se povdarja, da zapadejo primorski Italijani itak kmalu slovenizaciji, pozivljal Italijane, naj se ozko zvežejo z Nemci za skupno postopanje z Nemci proti Jugoslovanom. — Za Kramárem so še govorili dr. Horsky, Zazvorka, Lechner, Pittoni in Bugatto, na kar se je generalna debata zaključila. Prihodnja seja danes.

DROBNE POLITIČNE NOVICE.

Pogajanja v Pragi. Včeraj so se sešli v pisarni namestnika najvišjega deželnega maršala dr. Urbana načelniki posameznih čeških in nemških deželnozbornih struk ter se nadalje posvetovali o češko-nemški spravi akciji. Debata se je zlasti sukala okoli vprašanja, kako priti preko mrtve točke, v kateri se nahaja situacija sedaj. Češki poslanci vstrajajo pri tem, da se mora istočasno z reformo deželnega reda rešiti tudi vsaj jezikovno vprašanje. Nemcem pa se zdi dosedanja osnova jezikovnega zakona nesprejemljiva. Glede manjšinskega šolstva dela zlasti finančno vprašanje velike težkoče. Konferenca je končala brez pozitivnega uspeha in se nadaljuje danes.

Masarykov govor in izpovedba časnikarja Vasiča glede Friedjungovih dokumentov razburjata sedaj celo srbsko javnost. Vasiča izprašujejo sedaj pri policiji. — Mnogi listi silno napadajo poslanika Forgacha. Supilo naznanja v »Rječkem Novem Listu«, da ima tudi on v rokah pismo od Vasiča, v katerem se potrjujejo Mašarykove trditve.

Turčija v denarnih zadregah. Iz Aten poročajo, da znaša letošnji primankljaj Turčije 375 milijonov kron. Vsled tega raste med prebivalstvom razburjenje.

Na Portugalskem so zaprli 12 višjih častnikov zaradi ruvanja proti republiki.

Zmaga demokratov v Združenih državah. Iz Londona se poroča, da šteje spodnja državna zbornica Združenih držav po novih volitvah 212 demokratov, 77 republikancev in 2 socialista. Roosevelt je s svojo stranko pri volitvah popolnoma propadel. Moravski deželni zbor je zaključen, ker ni bilo moči premagati nemško - socialistične obstrukcije proti novim davčnim predlogom.

V nedeljo, 20. t. zvečer bo v celjskem Narodnem domu nastopil Martin Krpan, na kar že danes občinstvo opozarjamo.

Štajerske novice.

v Slaba vest g. dr. Benkoviča in „Slov. Gospodarja“ glede sotelske in belokranjske železnice. Na dopis iz Brežic, objavljen pod naslovom „Štajersko in dalmatinska železnica“ v „Nar. Dnevnu.“ minuli torek, odgovarja g. dr. Benkovič z vedenjem sointeresiranega g. dr. Korošca v „Sl. Gosp.“ sledeče: „Železnica Rogatec—Brežice—Rudolfovo. V „Nar. Dn.“ se breški dopisnik zaganja v poslanca dr. Benkoviča, očitajoč mu, da se dovolj ne briga za vprašanje sotelske železnice. V dopisu se druži brezmejna nevednost s hudobnim zavijanjem resnice. Dopisnik niti ne ve, kaj je baron Bienenrth govoril v delegacijah. Saj je vendar avstrijski ministrijski predsednik izrečno poudarjal in zagotavljal, da se bode železnica Rudolfovo—Metlika—Karlovce na vsak način gradila; o tem je cel svet nverjen, samo dopisnik „Nar. Dn.“ tega neče vedeti, da more po neljubih mu osebah udariti. Da se upira ogrska vlada podaljšanju te proge v Dalmacijo skozi Liko radi velikanskih tehničnih težkoč zlasti pri Popini v južnem delu Like, ki bi nerazmerno podražile železnico, to je resnično; ogrska vlada sili v ospredje progo, ki bi se odcepila od proge Zagreb—Brod in bi tekla, ne da bi bilo treba premagati posebne težkoče, po dolini reke Una do dalmatinske meje (Knina). **Ministrski predsednik baron Bienenrth je pa izrečno tudi poudarjal, da bode treba belokrajinsko železnico od Karlovca naprej podaljšati in zvezati z dalmatinsko železnico.** Vse to je breški dopisnik zamolčal, ker se mu ne gre za stvar, ampak hoče le delati razdor. Zato se bomo še temeljito z njim pomenili.“ Da prihranimo g. Benkoviču trud, se bomo mi danes z njim in dr. Korošcem „temeljito pomenili“ o belokranjski železnici in dokazali, da je očitanje „Slov. Gosp.“ glede „brezmejne nevednosti in hudobnega zavijanja“ popolnoma neopravičeno, da mariveč pada na „Slov. Gosp.“ in njegovega očitvidno nepoučenega dopisnika. Baron Bienenrth je namreč odločno zatrdil, da se bode železniška zveza z Dalmacijo gradila po Unski dolini, kar znači, da bode odvajala dalmatinski promet preko Bosne na Ogrsko. O belokranjski železnici in pa o zvezi Ogulina z Bihačem je dejal bar. Bienenrth le, kakor citamo v oficijelnem „Poročilu deleg. odseka za zunanje in bosanske zadeve, „da se o njima premišljuje, da pa bodo ovi-rale realizacijo obeh načrtov gotove tehnične in financijelne težave“. To se pravi po slovenskem, da vlada sploh resno ne misli na gradnjo obeh železnic. Tega mnenja nismo samo mi temveč celo vladni nemški listi. Klerikalne obljube belokranjske železnice, ki bi morda vplivala tudi na gradnjo sotelske so splavale prav žalostno in sramotno po vodi.

Kako zelo je opeharila ogrska vlada avstrijsko, katero so leta 1907 boja za nagrado belokranjske železnice podpirali pri nagodbi naši klerikalci, kaže zgodovina takozvane liške železnice, katero tudi podamo tu dr. Benkoviču, da bode lažje „temeljito obračunal“ z našim dopisnikom iz Brežic: Baron Beck je govoril o priliki razprave o avstro-ogrski nagodbi v avstr. drž. zbornici dne 16. okt. 1907 glasom stenograf. zapisnika sledeče: Druga važna pogodba z ogrsko vlado, katere sicer ni v okviru nagodbe, katera pa se je sklenila ob tej priliki, zadeva žel. zvezo z Dalmacijo, za katero se prizadevi činitelji potegujejo že dolga desetletja. (Čujte! čujte!) Po sklenjeni pogodbi z ogrsko vlado se bode gradila normalnotirna železnica iz Rudolfova na Dolenjskem čez Metliko v Karlovec in s postaje Ogulin ali katere druge primerne točke karlovsko-reške železnice čez Otočac, Gospič, Gračac in Pribitčič v Knin na ta način, da bode ta obe vladi oskrbeli gradnjo vsaka na svojem ozemlju za lastne stroške. Rok za otvoritev železnice Rudolfovo Karlovec je oktober 1910, za železnico Ogulin-Knin december 1911. Pomen cele te žel. proge se gotovo zvišuje s tem, da se je vladi posrečilo

doseči zvezo z dolenjsko železnico, s čemur dobi ta doslej postranska proga svojo naravno nadaljevanje proti jugu (bravo!)... Omenjena pogodba glede dalmatinske železnice vsebuje protokol z dne 8. oktobra 1907, in pa zakon z dne 30. decembra 1907, drž. zak. št. 281. Zanimivo je, kako se je ogrska vlada korak za korakom umikala svoji obveznosti. Najprej je izdelal konzorcij za graničarske železnice načrt za železnico Ogulin-Knin, ki bi stal 63 milj. K. To je bilo ogrski vladi preveč. Koalicijska vlada je nato poverila celo zadevo nekemu bančnemu konzorciju, ki je izračunal najprej stroške na 103 milijone in kasneje celo na 223 milijonov kron... In sedanja ogrska vlada pravi, to je preveč in pogazi kratkomalo pogodbo in zakon. — Kaka razlika je med Beckovo in Bienenrthovo izjavo, to ve vsak otrok — in prav je imel naš dopisnik iz Brežic, da je kar najostreje napadel naše klerikalne poslance, dr. Benkoviča in dr. Korošca, da so šli vede ali nevede vladi na lim in izdali za tako prazno obljubo koristi naših vinogradnikov in kmetovalcev. Sedaj pa le na delo, g. dr. Benkovič, da se opravičite pod svojimi oguljufanimi volitvami!

»Slovenec« obsoja samega sebe. »Narodni Dnevnik« je priobčil pred dvema dnevoma članek o dr. Šusteršičevem govoru v delegacijah, katerega smo dobesedno posneli po članku, katerega je priobčil »Slovenec« o dr. Plojevem govoru. Postavili smo samo v besedilu povsod mesto imena dr. Plojevega ime dr. Šusteršičevo. Poslušajmo, kako sodi sedaj »Slovenec« o lastnem svojem duševnem izdelku, v katerem je, kakor so se naši bralci prepričali iz »Nar. Dn.«, res prekosil samega sebe in dosegel vrhunec dostojnosti in finega stila, v katerem piše naše duhovniško časopisje. Včeraj pravi torej »Slovenec«, da vsebuje njegov članek podlosti; obširne infamnosti; poniževanje samega sebe; zavijanja, laži in podtikanje; neresnice in zavijanja; idijotstvo; strupeno časopisno močvirje... Komentarja ni treba, g. dr. Šusteršič pa se naj zahvali pri »Slovencu« za sočutne komplimente na račun njegovega govora, ki je bil iz same strahopetnosti in političnega dobičkarenja desetkrat bolj vladen ko dobro premišljen Plojev. Pripomniti je treba, da ima »Slovenec« pogum trditi, da so klerikalci še nositelji trijalizma, dasi Š. ni upal reči o tej stvari niti besedice in da se »Sl.« krčevito trudi sl. naprednjake še sedaj denuncirati zaradi srbofilstva... Glede novih davkov za kanone in vojne ladije pa se bomo s klerikalci še pomenili. Enkrat bo tudi njihove politične hinavščine konec.

Pogreb Jakoba Zdolška. Danes popoldne se je na Ponikvi ob J. ž. vršil izredno sijajen pogreb veleposestnika Jakoba Zdolška. Okrajni šolski svet in okrajno glavarstvo v Celju je zastopal g. okrajni šolski nadzornik I. Zupanek. Za okrajni zastop in posojilnico sta prišla g. dr. Josip Georg iz Šmarja in dr. Jos. Karlovšek iz Celja, za trg Šmarje župan Fran Ferlinc, za učitelstvo šmarskega okraja nadučitelj Kurbus. Navzoča sta bila tudi dež. poslanca dr. Kukovec in Vrečko. Iz Ponikve same se je udeležil spreveda poleg ogromne množine ljudstva ves občinski odbor, postajenačelnik Zukič, orožništvo, šolski otroci s celim učiteljskim osebjem. Krasne vence sta položila okrajni zastop in posojilnica v Šmarju. Pevski zbor pod vodstvom kaplana Asiča je zapel v cerkvi in na pokopališču. Župnik g. Kreft je govoril na grobu izvanredno lep nagrobni govor, ki je pravilno končal s pripombo, da je bil rajni Zdolšek vzoren mož, čegar spomin bode dolgo živel med ljudstvom.

v Iz Celja. Mariborska „Str.“ se je razpisala o prodaji posestva gospe Sima, katero je kupil lesotržec Teppei za 90 tisoč kron, po svoji navadi lažljivo in neutemeljeno. Kakor znano, je g. as gospe Sima odločeval pri zadnjih obč. volitvah v celjski okolici. Slovenci, tudi „Narodna stranka“, so dobro poznali važnost tega posestva in je ponujal znan celjski trgovec za njega celih 20 tisoč več ko g. Teppei, a ga ni dobil, ker je imel Teppei vknjiženo kupno pravico. Ni nam znano, ali se je tudi g. Dolinar pogajal za posestvo, a če se je, je storil to na svojo roko in nima to njegovo postopanje s stranko ničesar opraviti. Zakaj pa se niso potrudili častiti in bogati celjski klerikalci za to posestvo pri pobožni gospe Simi? Za vzroke bo vedel najbrže trgovec Hočevr. Seveda, da se vrže na našo stranko kamen, je vsaka laž dobra. Kako so celjski klerikalni kolovodje navdušeni za žrtve v kak narodni namen, to so pokazali baš pri občinskih volitvah v okolici.

v Plesne vaje Narodne čitalnice v Celju se vrše vsak četrtek od 8. do 10 ure zvečer ter ob nedeljah od 3. o 6. ure popoldne. Pristopne so vsem članom Čitalnice ter od njih vpeljanim gostom. Poleg okroglih se bodo vadili tudi figuralni plesi, med njimi splošno priljubljena „Česka Beseda“. Prva plesna vaja se vrši v nedeljo, dne 13. tm. ob 3 uri popoldne v Mali dvorani Nar. doma ter prosimo točne udeležbe. Prireditelji.

v Odhodnico priredijo jutri v soboto ob 8. uri zvečer v Skalni kleti g. Al. Terčku njegovi tovariši iz Zveznih podjetij in želijo, da bi se tudi drugi prijatelji odhajajočega večera udeležili.

v Odhodnica, ki so jo priredila sinoči celjska náhodna društva odhajajočemu g. Al. Terčku v Narodnem domu, je bila odličan izraz spoštovanja in ljubezni celjskih Slovencev do njega in priznanje njegovih zaslug za družabni in narodni razvoj celjskega Slovenstva. To so tudi v svojih nagovorih poudarjali gg. Rebek (v imenu „Slov. obrtnega društva“), Spindler (za „Slov. del. podp. društvo“), Salmič (za Celjsko pevsko društvo), dr. Kukovec (v imenu Zveznih podjetij), Smertnik (za Sokola) itd. Prva tri društva so mu podarila v spomin na Celje tudi lepa darila z željo, naj bi v Celovcu istotako posvetil svoje moči podrobnejemu delu kot jih je v Celju.

Jutri zvečer koncertira v gostilniških prostorih Narodnega doma celjska »Narodna godba«. Vstop prost.

Kje je celjski mestni urad? Štajerski dež. stavbinski urad je razpisal oddajo del pri zopetni zgradnji rogaškega zdravilišča. V uradnem razpisu stoji, da se lahko načrti in pogoji vpogledajo tudi pri mestni občini celjski. In res je šel danes neki obrtnik tja, da bi vpogledal. A tam se mu je hnenkrat reklo, da občina nima nič s tem opraviti, da ima to vse Mörtl v rokah. Lepa reč! Kaj je slaščičar Mörtl mestni urad? Razmere v Celju postajajo res od dne do dne za nas navadne zemljane bolj nerazumljive!

Demon alkohol. Celjski konjederec je dobil nalog, odvesti mrtvega konja v bližini Planine. Naročil je dvema hlapcema, da se peljeta z dvo-vprežnim vozom v Planino. Ponoči sta pa na za-čudenje gospodarja prišla oba konja sama z mrtvim konjem nazaj. Oba hlapca sta se zgubila in sicer vsled totalne pijanosti. Konja sta bila prepričana sama sebi ter sta triurno pot brez vodstva našla čisto pravilno. K sreči se ni zgodila nikakva nezgoda.

v Tel. društvo „Sokol“ v Žalcu priredi tudi v letošnjem predpustu običajni veliki sokolski ples s koncertom vojaške godbe ckr. bosanskega peš-polka v Gradcu na Svečnico dne 2. sveč. 1911. — Ker je to edina večja prireditel v Žalcu in je še lanski izvrstno uspeli ples gotovo še v dobrem spominu, vabimo že sedaj sl. občinstvo na to pri-reditev, ter prosimo sl. društva v Savinjski dolini, da se ozirajo na ta dan, kakor so to zadnjič bla-gohotno storila. Ker obeta biti ta veselica, kakor kažejo priprave, še lepša kakor lani, vabimo že sedaj k najobilnejši vdeležbi. Odbor.

Iz Št. Pavla pri Preboldu. V nedeljo, dne 30. oktobra 1910 popoldan se je vršil tukaj v prostorih g. Franca Vedenika ustanovni občni zbor za odsek „Celjsk. Sokola“ v Št. Pavlu, z godbo, plesom in razno drugo prostovoljno zabavo. Po-častilo je ta ustanovni občni zbor šentpavelskega „Sokola“ lepo število vnanjih gostov in domačih prijateljev in prijateljic. Omeniti nam je gospoda Fr. Pikla iz Žalca, ki nam je s svojim ognjevitim in vspodbudnim govorom razložil pomen in nalogo ter delovanje sokolstva; g. Anton Farčnik iz Polzele nam je nekoliko govoril o zgodovini sokolstva in o njegovem vzgojevalnem in izobraževalnem namenu. G. Kolšek iz Polzele nam je pa na našo prošnjo radevolje obljubil prevzeti mesto vaditelja pri vajah, ki se bodo vršile po 3 krat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto. Vsem trem se je gospod starosta za njih poduk in ob-ljube srčno zahvalil. Pristopilo je koj 60 članov k šentpavelskemu „Sokolu“, ki si je potem izvolil za stalni odbor sledeče brate: Vidic Josip, nadučitelj v p., starosta, Omrzu Danijel, trgovski vodja; podstarosta, Kolšek J., kmetski sin, načel-nik, Potočnik Ivan, mizar, podnačelnik, Adalbert Sulcer, trgovski knjigovodja, I. blagajnik, Hladin J., trgovski pomočnik, II. blagajnik, Marinc Ernest, občinski tajnik, tajnik, Tiršek J., trgovski pomoč-nik, namestnik, Artnik Alojz, tovarnar, gospodar, Vedenik Anton, mesar, namestnik, Skok Ognjeslav, kmetski sin, praporščak, Randl Franc, kmetski sin, namestnik, Ocvirk Ivan, kmetski sin, Bako-vec Franc, tovarnar, Jane Karol, tovarnar, pre-gledniki računov; Jane Anton, kovač, Turk Anton, strežnik, delegata; Veber Avgust, kmetski sin, in Cizej Viktor, kmetski sin, odbornika. — Jako prostorno telovadnico je Sokol dobil v Preboldskem gradu od gospoda graščaka. Na njem že vadi 45 članov, redne in proste vaje. Sokolski odsek šentpavelski je stopil pod okrilje „Celjskega So-kola“ in ga prosil za nadzorstvo in vodstvo. —

Krepki, navdušeni fantje nam jamčijo za dober razvitek in napredek sokolstva v Št. Pavlu. — Na zdar!

v „Brežiški Sokol“ priredi v nedeljo 13. tm. ob 8. uri zvečer v Narodnem domu gledališko pred-stavo: „Pri belem konjičku“ veseloigro v treh de-janjih. Ker je čisti dobiček namenjen za zgradbo Sokolskega doma v Brežicah pričakujemo od vseh prijateljev brežiškega Sokola mnogobrojne ude-ležbe. Odbor.

v Za šolski harmonij v Sredlšču sta še da-rovala gg. Lončarič Jože, kaplan v Št. Jurju ob Taboru in neimenovan v Gradcu 10 K.

v Iz Trbovelj. Za CMD so darovali odborniki in odbornice obeh podružnic v Trbovljah pri seji dne 31. okt. 10 K v spomin na poroki naših narodnih bojevnikov gg. Prekorška in Lešničarja. Prisrčna hvala!

Aretiran zapeljivec. Iz Brežic se poroča da je v sredo tamošnja žandarmerija sprejela od hrvaške žandarmerijske patrulje nekega ključavni-čarja iz Gradca, kojega so aretirali na hrvaški meji. Deželno sodišče v Gradcu je zasledovalo moža radi odpeljavanja ene ženske.

Nemška šola v Cirišaku. Kakor izvemo, je deželni šolski svet v včerajšnji seji na prošnjo nemškega šulferajna poduk brez zadržka dovolil in takoj brzojavno odredil, da se že danes začne z njim.

Očeta pretepel. Neki Repa iz Nove vasi pri Ptujju je pred par dnevi pretepel svojega očeta Jerneja Repa, ko je prišel enkrat malo vinjen domov, tako močno, da mu je zadal zeva-jočo rano na glavi. Starec je tožil tudi o boleči-nah na hrbtu; še isti večer je iskal sam pri žen-darmariji, čeravno se je komaj vlekel, pomoči. Sina so zaprli.

v Iz Maribora. „Krasna Lida“, velika bur-leska s petjem in plesom spada med ono vrsto burk, ki niso prazne po vsebini, ampak imajo tudi dokaj zdravega humora in jedra. — In ker se „Krasna Lida“ igra letos v nedeljo, 13. tm. pop., je pričakovati, da se udeleži te predstave mnogo občinstva, ki se bo iz srca nasmejalo. Začetek je ob pol 4 uri popoldne.

Nove enovinarske cigarete se bodo upeljale pri bodočem podražanju tobačnih izdelkov; seveda bo-do slabše kot sedanje drama-cigarete, ki se bodo za en vinar podražile.

Iz ptujskega občinskega sveta. Ptujski občinski svet je v svoji seji dne 9. nov. odklonil priziv del-niške pivovarne Žalec glede gostilniške koncesije v Narodnem domu. Ptujski mogotci mislijo, da je s tem stvar pokopana, toda motijo se. Zadeva bo šla naprej ter bo gotovo našla na višjem mestu pravič-nejše uvaževanje.

Nezgoda. V Ptujju se je ponesrečil v sredo pred-poldan mizarski pomočnik Ivan Resman v mestni plinarni; pri žaganju desek je ravnal tako neprevid-no, da je prišel z desno roko pod žago, ki mu je od-rezala 4 prste. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Po prepiru z ženo zginil je v Ptujju 55letni sli-karski pomočnik Jožef Ledinek. Po prepiru s svojo ženo se je nenadoma nekam odstranil in se dosedaj še ni vrnil nazaj. Ledinek je precej velik, ima ruja-ve, dolge kodraste lase in take brke pod nosom ter je nosil črno obleko. Mogoče je, da je izvršil v hip-ni razburjenosti samomor.

Dravski most v Pobrežju pri Mariboru. Kakor se poroča iz Maribora, je finančno ministerstvo ob-ljubilo 20% državni prispevek v višini 40.000 K za stavbo novega mostu čez Dravo med Pobrežjem in Meljem. S tem se bodo torej izpolnile želje maribor-skih predmestnih prebivalcev, dobiti novo zvezo, ki bo velike važnosti iz gospodarskih ozirov.

Vlomilca pri delu zasačil je v sredo ponoči proti 2. uri v Mariboru nek mestni stražnik, ko je šel po patrulji. V magacinu železne trgovine Prstečeve je videl luč. Ker se mu je to zdelo ob takem času sumljivo, je pogledal natančneje ter našel 22 letnega Franca Kremeta iz Pivole, ki je služil za hlapca še le 14 dni pri Prstecu. Žepe si je že bil napolnil z na-kradenimi stvarmi in tudi na dvorišču je stal vozi-ček naložen z železnino. Seveda je moral pustiti tuje blago na svojem mestu ter iti s stražnikom, ki ga je izročil okrožni sodniji.

Kolera je strašila v Mariboru. Predvčeraj so brzojavili iz Slov. Bistrice v Maribor, da se v popol-danskem brzovlaku nahaja kolere sumljiv bolnik. V Mariboru so čakali na »nevarnega« moža ter ga takoj spravili v izolirani oddelk bolnišnice. No, tukaj se je izkazalo, da je stvar čisto nedolžna; potnik je imel le navadno drisko.

Umrla je 7. t. m. v Gornjemgradu v visoki sta-rosti uradniška vdova gospa Neža Schewell. Pokoj-nica je bila edina prava Nemka; v trgu je živela več ko 30 let sama zase.

Kolera. Stanje g. Stresslerja v Gradcu je bilo tudi včeraj boljše. Ravnotako se počutita tudi dobro mati in brat, ki bosta v soboto izpuščena iz izolira-ne bolnišnice. — Iz Zagreba se poroča, da so se v zadnjem času pojavili spet novi slučaji azijske kolere na Hrvaškem.

Smrtna kosa. V sredo je umrl v Mariboru mi-zarski mojster Mihael Grilc v 64. letu svoje sta-rosti.

Kletarski tečaji. V primeru z drugimi, bolj naprednimi vinorodnimi deželami, je naše kletar-stvo še na jako nizki stopinji. Zaradi tega je zlasti sedaj, ko je nastala potreba, da vino izva-žamo, nujno potrebno, da se naši vinogradniki poprimejo boljšega kletarjenja ter da pridelujejo dobro, okusno, čisto in stanovitno vino, ker je drugače nemogoče, s pridelki drugih vino-rodnih dežel uspešno konkurirati. Kaj pomaga gospodarja — vinogradniku še tako lepo grozdje, če ne zna iz njega pripraviti take pijače, kakor-šna se dandanes po svetu zahteva? Ravnotako je tudi za kletarje, vinske trgovce in gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom, znanje umnega kletarstva, zlasti pra-vilnega ravnanja s posodo in z vinom neobhodno potrebno, kajti iz najbolj zlahtne kapljice se z nepravilnim ravnanjem lahko naredi najgusnejša pijača! Da imajo ukaželjni priliko se v umnem kletarstvu temeljito izučiti, priredi c. kr. vinarski nadzornik B. Skalický pri državni vzorni kleti v Rudolfovem tekom tekoče zime več trodnev-nih kletarskih tečajev. Kdor se misli ka-terega teh tečajev udeležiti, zglesi naj se takoj pri c. kr. vinarskem nadzorstvu v Rudolfovem. Ker je število udeležencev za vsak tečaj omejeno, treba se je, komur je na stvari ležeče, čim preje zgledati. Vsak, kdor bode v tečaj sprejet, bo o tem, potom posebnega vabila, vsaj en teden pred pričetkom tečaja obveščen. — C. kr. vinarsko nadzorstvo za Kranjsko.

Druge slov. dežele.

v Glasbeno društvo v Zagorju ob Savi vabi vse prijatelje glasbe v nedeljo, dne 13. nov. 1910 na „Glasbeni večer“ v dvorani zagorskega Sok. doma. Začetek ob 7. uri. Vstopnina 40 v. Obširen vspered obsega izbrane pevske in tamburaške zборе in bo nudil posetnikom mnogo vžitka. Pri-čakovati je vsled tega obilne udeležbe. Ako bi se pri razpošiljanju vabil koga pomotoma prezrlo, naj to blagohotno oprostí in naj se temu vabila gotovo odzove.

v Kmetijska družba za Kranjsko ima v ponedeljek 14. tm. občni zbor. Klerikalci se pri-pravljajo na naskok na družbo, ne iz ljubezni do kmeta ampak iz ljubezni do velikega premoženja, ki ga ima družba.

v 75. rojstni dan je slavil včeraj slovenski skladatelj Davorin Jenko.

o Likvidacija tržaške „Banca popolare“. „Banca popolare“ v Trstu ima 23. t. m. izvanredni občni zbor, na katerem se bo sklenila likvidacija zavoda.

Dnevna kronika.

Cook in Peary — oba sleparja? Kakor znano, se je pred nekaj časom bil med obema možema hud boj, kateri je odkril severni tečaj. Boj je ostal neodločen, vendar se je Pearyju verjelo več kot Cooku. Sedaj pa je danski učenjak Knut Rasmus-sen dobil dopis od grenlandskega raziskovalca Ol-sena, v katerem mu ta priobčuje izjavi Eskimov Itikusuka in Apilaka, ki sta potovala z dr. Cookom na severni tečaj. Iz teh izpovedi je popolnoma ja-sno, da Cook ni bil na severnem tečaju. Olsen je pa na isti način dobil tudi izjavi Eskimov Igaugvanda in Ukujaka, ki sta spremljala Pearyja, kateri izjavi sta pa tudi tako nejasni, da je dvom, da bi bil Pea-ry na severnem tečajniku, več ko opravičen. Vpra-sanje ostane torej odprto.

Obravnava proti baronu Ungern-Sternbergu. V Petrogradu se je včeraj pričela obravnava proti znanemu baronu Ungern-Sternbergu. Javnost je od obravnave izključena. K obravnavi je povabljenih 30 prič, med njimi tudi bivši predsednik ruske dume Chomjakov, in sedanji predsednik dume Gučkov. Veliki viharji v Italiji. V Genovi je včeraj raz-sajal strahovit vihar. V pristanišču in v mestu je povzročil precejšnjo škodo. V Civitavecchia je vihar potopil neko trgovsko ladjo. Kapitan in vsi mor-narji so utonili. Tudi v Rimu je divjal včeraj velik orkan, ki pa ni napravil posebne škode.

Nov predsednik Mladoturkov. Mladoturška stranka je izvolila za svojega predsednika Ahmed Riza.

Nov generalni inspektor avstrijskih državnih železnic. Za generalnega inspektorja avstrijskih dr-žavnih železnic bo imenovan sedanji ravnatelj pra-ške železniške direkcije, dvorni svetnik Marek.

Nova bolgarska opera „Borislav“. Piše se iz Sofije: Bolgarska je dobila svojo novo narodno opero „Borislav“. Libreto za opero je po isto-imenem Vazovem romanu spisal g. N. Popov, a vglasbil jo je G. Atanasov, kapelnik vojaške godbe v Plovdivu. Opera ima 4 dejanja. Autor je

pred kratkim pred izbranim občinstvom, koje je v glavnem obstojalo iz tesnega kroga glasbenikov, artistov, nekaj pisateljev in časnika, preigral na (klavirju) pianinu celo opero. Nek tamkajšnji list, kojega recenzent je prisostoval temu proizvajanju, piše o novi operi: „Silna in veličastna glasba „Borislava“ se pričinja takoj s prvim taktom. Posebno je 3. dejanje opere neobičajno krasno in polno očarajočih momentov, a vrhunec efektnih arij doseže v četrtem dejanju. Cela glasba opere je napisana v najmodernejšem stilu, a je vsa okrašena z bolgarsko narodno pesmijo, ki se religiozno odbija iz opere. Vsi navzoči so z navdušenjem morali priznati, da je g. Atanasov prav sijajno izvršil svojo nalogo.“

Proslava 50 letnice gališkega deželnega zbora. Poljski klub gališkega zbora je zbral januarja t. l. posebni odbor, ki je imel izdelati predlog za proslavo 50 letnice obstanka gališkega dež. zbora. Odbor je sklenil izdati spomenico o delavnosti gališkega deželnega zbora in vprizoriti razstavo, ki bi kazala delovanje vseh uradov in institucij, stoječih pod upravo deželnega odbora in deželnega šolskega sveta. Zborni se bo predložilo, da votira 50.000 K deželnemu odboru za pokritje stroškov glede proslave.

Po svetu.

v Ponesrečena turista. Pred nekaj dnevi sta bila zgrešena dva dunajska turista, prof. dr. Anton Derganc in inženier Himmelbauer. V soboto teden sta šla na goro Planspitze na Štajerskem. Čez strmo severno stran sta šla na to goro, a po najboljši stezi. V temi sta zašla in ker sta uvidela, da ne moreta naprej, sta si napravila ležišče, da bi prenočila. Ponoči pa je nastal vihar, zapadel je sneg in temperatura je padla na 10 stopinj pod ničlo. Derganc in Himmelbauer sta najbrže zaspala, a — zbudila se nista več. Oba sta zmrznila. Rešilna ekspedicija ju je našla mrtva. Prof. Derganc je bil Slovenec iz Dolenjskega.

v Priznanje baronu Gautschu. Sobotna „Wiener Zeitung“ je prinesla lastnoročno pismo cesarja baronu Gautschu, v katerem mu cesar v jako laskavih besedah čestita k 25letnici, odkar je baron Gautsch prvokrat imenovan za ministra. Baron Gautsch je vstopil 5. novembra 1885 kot naučni minister v kabinet Taaffe in ostal na tem mestu do leta 1893. Leta 1893. je prevzel v kabinetu Baderi zopet naučno ministerstvo ter ostal na tem mestu do konca novembra 1896. 28. nov. 1897. je bil imenovan za ministrskega predsednika ter kot tak posloval do 7. marca 1898. 31. decembra 1904 je zopet prevzel ministrsko predsedništvo ter ostal ministrski predsednik do 2. maja 1906. Gautschevo delo v zadevi volilne reforme je splošno znano.

v Tarnovska se poroči z Naumovom? Iz Benetk se poroča: Grofica Tarnovska je prosila vodstvo jetnišnice, da se ji dovoli poroka z Naumovom, morilcem grofa Komarovega. Naumov dojde v svrhu ureditve formalitet začetkom decembra zopet v Benetke.

v Občinski zastop v Černovicah. Nemški občinski odborniki, ki so svoj čas resignirali na svoja mesta, so svojo demisijo umaknili. Razpust mestnega sveta je radi tega postal zopet negotov.

K gibanju za avstrijsko zakonskopravno reformo. Iz Dunaja se poroča: Dne 6. t. m. je na agitacijskem shodu, sklicanem od avstrijskega društva za zakonskopravno reformo, predaval profesor Wahrmond o bistvu in vsebini te reforme, za katero se je zadnji čas pričelo močno gibanje. To je dokazal tudi močno obiskani shod na Dunaju. Shod se je vršil v največji dunajski dvorani, ki je bila že pred začetkom zborovanja natlačeno polna. Ta shod je dokazal brezdvomno, da zahteva po ločitvi zakona prevladuje v mnogih krogih in vzbuja zanimanje. Doslej so bili vsi poskusi brezuspešni doseči kako spremembo tozadavnih postavnih določb. Prof. Wahrmond je podal v svojem predavanju predvsem pregled zgodovinskega razvitka zakonske institucije kot socialnega pojava. Kazal je na težkoče posledic, ki jih ima kanonsko zakonsko pravo za katolike v Avstriji. Katoliki trpijo pod postavo, ki ne velja za druga veroizpovedanja in ki je skoro v vseh drugih državah že razveljavljena. Govornik je kritiziral avstrijske sodnijske oblasti, ki strogo kaznujejo prestopke katoliških Avstrijcev proti zakonskemu pravu, ne le v državi, ampak tudi izven države. Moderna reforma zakonskega prava se ne briga za konfesionalno zakonsko pravo. Ona teži le za reformo državnega zakonsk. prava, ki katolike tira dostikrat v tragične situacije. Zahteva se le minimum ki je dovoljen v vseh drugih državah. Govornik je polemiziral proti ultramontizmu in končal z izjavo, da se kot jurist z zastopniki cerkve, če ma država samoodločbeno pravo, ne spušča v polemiko. V era in državljansko pravo bi morale biti medsebojno neodvisne. Iz tega sledi čisto jasno popolna ločitev države in cerkve. Državno priznani cerkvi se prepušča, zakon smatrati s svojega stališča. Državljanu pristojna, da pusti svoj zakon po svojem religioznem prepričanju legalizirati le od države ali pa tudi od svoje cerkve. Govornik je prepričan, da se vprašanje zakonskopravne reforme mora ugodno rešiti tudi v Avstriji kakor v drugih modernih državah.

v Čenstohovski ex-menih Maczoch izročen ruskemu sodišču. Krakovsko deželno sodišče je včeraj sklenilo, izdati oz. izročiti znanega čenstohovskega tatu in morilca svojega brata meniha Maczocha ruskim kazenskim oblastim.

v Eksplozija v rudnikih. Iz Trinidada (Colerado) poročajo: V tukajšnjih rudnikih je nastala eksplozija plinov. Pri tem se je ponesrečilo mnogo rudarjev in kolikor se je moglo do sedaj konstatirati, je bilo 70 rudarjev ubitih.

v Vseslovanska razstava v Pragi leta 1913. Slovanski kongres v Pragi je sklenil, da se ima leta 1913. prirediti vseslovanska razstava v Moskvi. Na letošnjem kongresu v Sofiji pa se je na predlog Rusa Aleksandra pl. Stakoviča zaključilo, da se ta razstava odgodi do leta 1915. Sedaj pa je češki odbor v Pragi sklenil vseslovansko razstavo prirediti l. 1913. v Pragi. Priredil jo bo glavni slovanski odbor, ki bo štel 14 Rusov, 8 Poljakov, 8 Čehov, Slovakov in lužiških Srbov, 4 Srbe, 3 Hrvate, 3 Bolgare, 2 Slovenca. Glavni odbor bodo podpirali ruski, poljski, češki, srbski, bolgarski, hrvaški in slovenski pododbori. Čim bodo izbrani ti pododbori, se bo takoj pričelo z nadaljnjim delom. Na razstavi bo zastopana umetnost, narodna povest slovanskih narodov, književnost, parobrodstvo, obrt, trgovina, poljedelstvo, kultura, tehnika, arhitektura in denarni zavodi.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

PO ZAKLJUČENJU MORAVSKEGA DEŽ. ZBORA.

Brno, 11. nov. Poslanci češke večine v moravskem deželnem zboru so sklenili izdati manifest na češko prebivalstvo na Moravskem. V tem manifestu konstatirajo najprej, da je češka večina vestno izpolnila napram nemški manjšini vse dolžnosti, za katere se je obvezala v znanem premirju z Nemci. Manifest slika nadalje finančni položaj dežele od premirja do danes in pravi, da ima dežela danes prilično 100 milijonov deficita. Čehi absolutno zanikajo, da bi imeli Nemci kakršnekoli narodne ali gospodarske vzroke za obstrukcijo in napadajo socialiste, ki so se pridružili nemški obstrukciji. Deželnozborna večina je šla v svoji popustljivosti napram Nemcem do skrajnosti, vendar pa Nemci niso hoteli imeti delažmožnega deželnega zbora. Z zagotovitvijo, da se bode češka večina vedno zavzemala za zdrav gospodarski razvoj dežele, se končuje manifest.

Brno, 11. nov. Tudi Nemci so sklenili izdati manifest na svoje volilstvo.

BOLEST SRBSKEGA PRESTOLONASLEDNIKA.

Belgrad, 11. nov. Bolezen prestolonaslednika Aleksanda se obrača stalno na boljše. Jutranji buletin izkazuje: telesna vročina 37,2, žila 76 in dihanje 22.

BARON UNGERN-STERMBERG OBSOJEN.

Petrograd, 11. nov. Baron Ungern-Sternberg, dopisnik dunajskega koresp. biroja, kateri je bil obtožen izdajstva državnih skrivnosti, je bil danes obsojen na 4 leta prisilne delavnice. Obsodba se je predložila cesarju v potrjenje.

NAPADEN POSLANIK.

Novi Jork, 11. nov. Iz San Antonija v Teksasu poročajo, da so v Meriki napadli poslanika Združenih držav.

SPRAVNA POGAJANJA V PRAGI.

Praga, 11. nov. Nemški deželni poslanci so sinoči sklenili vstrajati pri svoji zahtevi po zaključenem nemškem jezikovnem ozemlju in dvojezičnem uradovanju mesta Prage. Danes bodo skušali dobiti od Čehov odgovor in zvečer pogajanja nadaljevati. — Čehi na drugi strani pa zahtevajo varstvo narodnostnih manjšin in jezikovni zakon za celo Češko.

Iz sodne dvorane.

Maribor, 9. novembra.

Avtomobil povozil psa. Adolf in Rudolf Westen, tovarnarja v Celju, sta se vozila koncem julija v avtomobilu, prvi kot lastnik, drugi kot sofer skozi trg Središče s hitrostjo več kot 15 km na uro. Pri tem sta povozila psa Venčeslava

Pajka. Na sodnijsko ovadbo je okrajno sodišče v Ormožu obsodilo oba tovarnarja vsakega na denarno globo 100 kron. Venčeslav Pajk, ki je za povozenega psa zahteval odškodnine 100 kron, je vložil civilno tožbo, proti kateri sta vložila tovarnarja priziv. Okrajno sodišče se je pridružilo razlogom toženih, da sta vozila z zmerno hitrostjo in le vsled nesrečnega slučaja povozila psa ter ju oprostilo. Seveda — zakaj bi pa bila sicer nemška bogataša?!

Posledice šale. (Celje 9. nov.) V neki gostilni v Leščah pri Jurklostru se je pridno popevalo, samo 21 letni posestniški sin Alojz Čadej ni pel z drugimi. Dišal mu je bolj kos kruha, kojega si je privoščil. Ker je pri tem usta preveč na široko odpiral, dovolil si je pivski brat A. Hladin šalo, da mu je potisnil prst v usta. Čadej je nato vgriznil v prst, kar je Hladina tako vjelo, da je napadel z nožem Čadeja, ne da bi ga ranil, ker so ga drugi zadrževali. Alojz Čadej je šel v klet in se vrnil z motiko ter udaril z njo Hladina tako močno po glavi, da so se mu pretresli možgani in da se je ta takoj zgrudil. Čadej je bil zato obsojen v trimesečni ostri zapor.

Proces proti škofu Jegliču. (Ljubljana, 8. novembra.) Prejšnji teden se je vršila pred tukajšnjim civilnim deželnim sodiščem pravda oskrbnika Di Centa proti škofu Jegliču, ki je slednjega pokazala v čudni luči. Di Centa je tožil škofa na odškodninsko plačilo 46.930 kron, ker ga je škof odpustil od oskrbnitva v Gornjem gradu. Priča Ivana Rus, dimnikarjeva soproga iz Cirknice, ki je bila od leta 1903 do 1907 gospodinja v Gornjem gradu, je izpovedala glede na delni znesek 1087 K 03 v, kojega zahteva Di Centa za razsvetljavo v Gornjem gradu, da je morala jemati petrolej, sveče i. t. d. pri trgovcih na „knjižico“; kako visok je bil znesek za razsvetljavo samo, ne zna povedati. Za pojedine zahteva Di Centa letnih 800 K, med tem ko škof hoče dovoliti samo 500 K. Nadgozdar v gradu Ljubno izjavi, da zadostuje letni znesek 500 K. Di Centa ugovarja, da so se v letu, ko so stavili žage, vrstile pojedine, da so mize bile polne jedi, cigar itd. A škof ugovarja, da se ni izkazal ves posekani les. Sekal se je les v debelosti 10 cm, a izkazan je samo les v debelosti 14 cm. Nato izjavi nadgozdar, da je Di Centa trdil, da ne računa z lesom, ki se poseka, ampak z onim, ki pride iz žage. Di Centa tega ni storil iz dobičkarije, ampak da pomaga posestvu na noge. Škof je vedno zahteval denarja od Di Centa. Priča Fortunat Remše, računovodja pri ljubljanskem kapitelju, izpove, da je Di Centa mogel k večjemu izdati za razsvetljavo 24488 K, gostnine znašajo k večjemu letnih 300 do 400 K. Poslovne knjige se par let niso sklepale in so se nahajale v največjem neredu. Da so se knjige vsaj deloma spravile v red, je trebalo pol leta. Konečno je še konstatiral sklepi nedostatek 3000 kron v škodo Di Centa. Priča Ivana Urbas zaslišana o visokosti gostnin, izjavi, da so te znašale najmanj 800 K na leto. Po zaslišanju škofkot priče, je naznanil predsednik, da se bo sodba naznanila pismenim potom.

Tržne cene.

Dunaj, 10. nov. Borza za kmetijske pridelke. Z ozirom na mirna notiranja v Ameriki in ugodno vreme je bila tendenca za krušno zrnje slaba, vendar ni bilo posebnih izprememb pri cenah. Koruza je bila za 5 v dražja, oves za 5 v cenejši.

Budimpešta, 10. nov. Svinjski sejm. Ogrske stare težke 138—140, mlade težke 146—148, mlade srednje 148—150, mlade lahke — kg. Zaloga 26.292 komadov.

Budimpešta, 10. nov. Mast. Svinjska mast 162, namizna slanina 142.

Praga, 10. nov. Sladkor. Surovi sladkor K 2066, nova kampanja K ——. Tendence: stalna, vreme hladno in mrzlo.

Budimpešta, 10. nov. Žitna borza. Pšenica za april K 1074, rž za april K 772, oves za april K 823, koruza za maj K 554. Pšenice se zmerno ponuja in kupuje, tendenca mirnejša, promet 15 tisoč stotov, pšenica v efektivu za 5 v cenejša, ostalo nespremenjeno, termini začetkom slabi, pozneje mirnejši, vreme se jasni.

Trst, 10. nov. Sladkor. Centrifugal pilés prompt K 27½ do K 29¼, za dobavo K 27¾ do K 28. Tendence stalna.

Tovarniška zaloga

vsakovrstnega papirja, pisalnih potrebščin, trgovskih knjig, na debelo in drobno pri

Goričar & Leskovšek v Celju

Graška cesta št. 7.

Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov po novih predpisih. — Tiskovine za vse urade.

177 88-73